

అపరాధ పరిహారము

TPLA124B125

శ్రీ రస్తు.

గజేంద్రమోక్షము.

(హరికథ)

బ్రహ్మకే.

నారాయణదాసవిరచితము.

ప్రకటితము.

అనందాబుక్కుడిపో,

బెబవాడ.

శ్రీవేమనగ్రంథాలయము

తేలప్రోలు.

మొదటి కూర్పు 1000 ప్రతులు.

శ్రీ నీతారామాంజనేయ ముద్రాక్షరశాలయందు,

ముద్రింపబడియె.

రాజమండ్రి.

1928

కాపీరైటు

రిజిష్టరు.

వెల రు 0—10—0

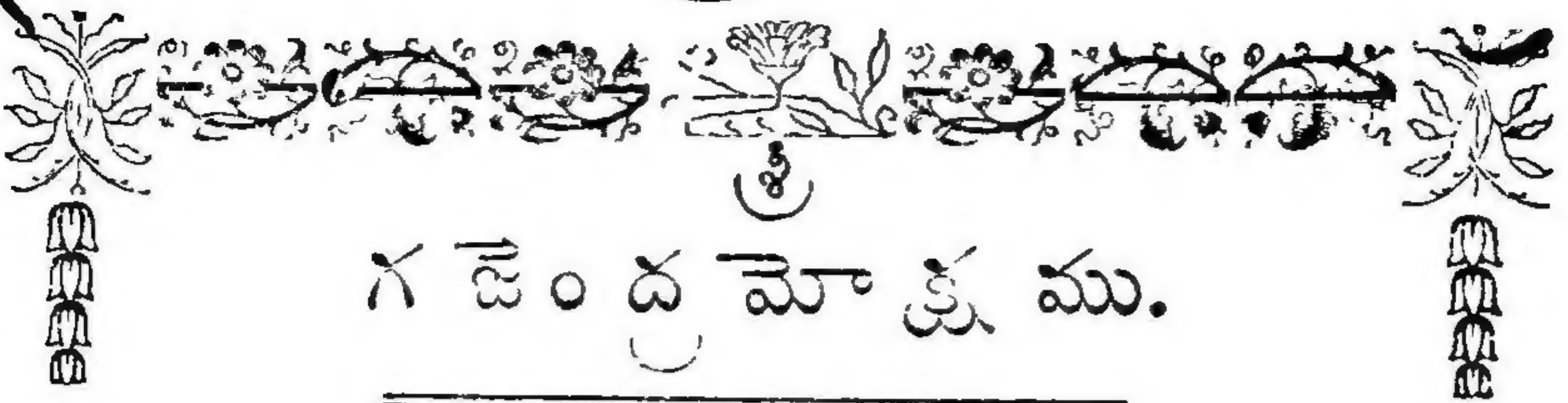

ప్రకటన.

మానద్ద అన్ని రకముల సంస్కృతాంధ్ర జ్యోతిష, వైద్య, వేదాంత గ్రంథములు, నాటకములు, నవలలు, కథలు, వారికథలు, హాస్యపు పుస్తకములు, శతకములు, చరిత్రలు, కీర్తనలు, పాటలు, తత్వములు, తరంగములు, దండకములు, ప్రతీకథలు, వ్రతకల్పములు, సద్యకావ్యములు, (ప్రబంధములు) సహస్రనామములు, వైశ్యులకు ముఖ్యముగా వుండదగిన 102 గోత్రముల వివరములు, దండకము చరిత్ర గల కన్యకామ్మవారి పాటలు, యింకా అనేకరకముల యితర గ్రంథములు, స్త్రీలకు, పురుషులకు, శాలి, శాలికలకు సహితము ఉపయోగకరములైన పుస్తకములు అమ్మబడును. ఇవి గాని యన నేటి మీ కేపుస్తకము గావలసినను మా షడ్వ సరసమైన ధరలకు దొరకును.

గుండు ఒగన్నాధం అందు సన్.

బుక్కు సెల్లర్సు, రాజమహేంద్రవరం.

గ జేం ద్ర మోక్ష ము.

గీ. కీడిచెలికాడ ! చాసదితోడునీడ!

కల్మిచెలిరేడ ! దీనులగాచుపోడ!

గొల్లకుట్టడ ! గొల్లలకోడెగాడ!

నన్నుబోవుము నీవాడ నల్లవాడ!

గీ. అఖిల బాముల కాధారమైనవాడ!

యొకడవై పెక్కురూపము లొప్పువాడ!

దొరికి దొరకకదొరనయి దిరుగువాడ!

నేనునీవాడ సతము నీలోనివాడ!

భూరూచి—ఆదితాళము.

భావించెననిచు - సుధీవరా - శుభాకరా - సుఖంకరా - నిఖిల జగతి

విహిత॥బా॥

దేవదేవహర - త్రిజగదాధారా - భావాతీతజన-చాలితపావన - శ్రీవిల

సితకాలదేవి - స్థిరచరజీవప్రధాన - కేవల నిత్యస్వరూప -

కీర్తనీయనిర్గుణ॥

నీవెఘ్నాప్రకృతియు - నీవేఘ్నాజగములు - నీవుకానిదేది లేదు - నిక్క

మిదియేదేవ - నీవన్నిటి నృజయించెద - వీవన్నిటి బోషించెద

వీవన్నిటి గలహించెద - వీవెతుది నలకెదవా - నీవె నీకా

ధారము నీకునీవె నిత్యంబును - నీవునేననెను భేదము - నిర్మ

లాత్మ వీమమును॥

శ్రీమద్భక్తగోవిందాద్వైతాచార్యుల వ్రాసినది.

శంకరా భరణం—రూపకము.

శ్రీమహేశ్వరసుతి నీకు - నేనజేసెదరా || వేమరు నీ నామములను
 వినుతిజేసెదరా - నామనిగల కోరికలును - ప్రేమను దయ
 సేయ మనుచు||

వేదవేద్యనిన్ను నేను - వేడుకొందురా - మోడంబున గావు మనుచు
 మొక్కు చుందురా - సాదరమతి విఘ్నములను - భేదించి
 కటాక్షించుము||

గీ. కోరికల కడ్డువచ్చెడి గొప్పతనము

గోరియున్నావు కాన నిర్మోల్య వలయు

నన్దు గలిగిన నాడెక్కు డగుటచేత

వేడుకొన కెట్టులుండురా విఘ్ననాథ!

రూపకము—యమకుల కాభోద

తల్లినలురాణి నన్ను - దయజూడవే ముల్లోకంబులకు వా --జ్ఞాము
 మైతివె - కృపశాలి వైతివె నాయమ్మ - శ్రీకల్పకమ్మ||
 అమ్మానానాలుక సనిశంబు నిర్వపే - కమ్మవాక్యమృత మిచ్చిదయ
 నుబోవవె - నినునమ్మితిగదే - మోకొమ్మా - గావుమమ్మా||
 నాకునత్తిమూగితే కుండ జేసిన - యమ్మశీకృపార సముజల్లి - నాదు
 వాక్కు స్పష్టముకగదేట గాదీయ - గానొనర్చి నన్ను బోవ
 రాదె||

గ ద్య.

అఖిలజగన్నిర్మాణ రక్షణని బర్హణ నిర్గుణ శ్రీలక్ష్మీసారాయణ దివ్య
 చరణకమల సేవామరందతుది తేందిందిరాయ మాణమానసో
 లాసులై - సర్వభూతాను రక్షణై సాధు పోషకులై న శక్తులు|

నిరంతరనిరవధిక మృదుమధురస భరిత సంగీతనిగమ నిరతిశయపరిః
య తరంగిత యశల కళారంజకులై యు భయలోక సామాన్య
జ్యనై భవులై స్వచ్ఛోద్భవులై న కవులు॥

సాంఖ్యమనస్క న్యాయవై శేషికమీమాంస శృతిస్మృతి పురాణా
ధ్యయ విద్యానుభూతులై, రాజగోష్ఠీవతుసులై న పండితు
లు, వెండియు చిన్నపెద్దలు గల సభ నేత్ర పర్వంబు గదా॥

శా. ఓహో ! యెంతటిభాగ్యమజ్ఞే విజయోద్యోగస్థుశా మీరలు
త్సాహం బొప్పగనున్న మిమ్ములను శాస్త్రోక్తంబు రంజింప నా
యాహా! కొద్దికాని బాలకుని యధోక్తవిలాసంబుగా
నూహింపంగలవారు పెద్దలని నేనుత్సాహి నై చెప్పెదన్.

కేదార — రూపకము.

నకలాంతర్యామియై - జనడె వాడెవడో - సకలమునకు నాక్షియై
జరుగువాడెవడో - యీ ॥స॥

నకలమునకు హర్తయై - నకలమునకు గర్తయై - సకలమునకు భర్తయై
సకలము దాస్తయొప్పు - సకలంకప్రభుం డెవడో - యదినా
పురుషుండెవడో - ప్రకృతిని పరుండెవడో - ప్రధానుడెవ
డో యెఱుగును॥

తోచి తోచనట్లులదో - బూచిబెట్టు నెవడో - వాచామగో
చరుండై వధిల్లు నెవడో - సీచాదికములు లేని - నిగ్గుబుండె
వడో - వేచర్యల సలుపుచుండు - వేసకాడెవడో - దేవత
భువనేచరులకు ప్రభుడెవడో - యేచదువులకందని మ-హేశ్వ
రుడెవడో యెఱుగును॥

గీ. పిడుగువలనను సర్పంబువలన మారె
వలన భయదరోగ బాధవలన

గళేంద్రీమాక్షుఁడు.

సలవిగాకిను తక్కు నాకిస్మికిముల

నలన నెపుడు మనలగాచువా డెవండో.

గీ. అనుభూష్టానంద్య సందున్న తేజము

తనదుపనికి స్థుదగులువస్తు

వుల రహింపజేయు పోల్కిస్థానంపు

తిమిరమడచు నాత్మ కమరుశక్తి.

గీ. ఒకటియన్నగల్గియుండ నెంతయుదన

విలువనపుడు చూడ విస్తరించు

కిరణి నెవ్వడి జగంబున న్నెగొంది

దీరివిడచి తుదని దానె మిగులు.

ద్వీపద — తోడి.

పతి యచ్యదేశంబు — బట్టినయపుడు

సతి, పతిచిత్రంబు — సరగున దెచ్చి,

కనుగొని మొత్తయు — గన్నీరునించు

గొనియాడు భక్తిని — గొనుమని వేడు

సతిభక్తి తో గొల్చు — నాధాయనుచుబిల్చు

బ్రతిమాలి యేప్పుడు — పైబడియెంతో

తన గతికింబొక్కు — ధైర్యంబు జక్కు

తనదుసొమ్ములు దాన — ధర్మంబునీయు

పెరిమికి శుభమును — వినిపించువారి

గని ప్రేమజూపి త — త్కథ నాలకించు

నలువలె మనము ని — త్యంబు సర్వేశు

పటమును బూజించి — బ్రతుకుటమంచి

మంజరి

వినుతు పగిల్చితుడనన్తని శుక-మునిని గని యిటులనియెన్
అనఘా శ్రీహరి గజపతిజ్యోతే న-టంచు నాడివితని తెలియన్
నీరాటమునకు కరినాధునకు-బోరాటంబెటు గలిగె
ఘోరాటంబో ననాటమునకు-నారాటంబెటు దొలగె
పురుషోత్తముచే గలిగినట్టి యా-పుణ్యకథామూలంబున్
పురహరనన్నిభ పొందగజెప్పుమ-బోదోలుదు భవభాధన్ ॥

గీ. అని పగిల్చిస్తుడనన్త నాలకింప

గోర్కమిజంగ వేడ్కకన్గొనల నుయ

చూచి నచ్చికి విడివిగ గాచి పండ

శుకమనః ప్రీతిజేయ బలికెంతండు.

తోడి — త్రిపుట.

వినుమయ్యభూమిశ - వేదండనాథ రక్షణమ్ము॥

సనాతనమున - నావనధి - ని నుండెవరి - ఘన త్రిశిఖరినా
బరగి - ఘనాయతియు - ను నున్నతీయు నలగుచుండు నగి
మరిన్ - కనకగిరిన్ - గనదుసరిన్ - గనన్ - జనన్ - మ
నన్ - గనంగవలె - మనంగవలె - జంగవలె॥

ధరలోనద్దాని నెన్న - దరమా తారాజమన్న - కరుల బృహము
ల - హరుల చందముల - గిరుల యందముల - జొంచు మృ
గముల - హరించు ఖగముల - ధరించు నగముల - దరుల్
దరుల్ దరుల్ గ - నరివిదిమధువు - లరయుచు దిరువు - లర
హిని గరువు - లెరుగని సక - లరవమధుక - రరుచిరనిక
రరుచిరియు - ధరనదియు - మరీజెలయు॥

చాలా యాపొందురాజ - బాల సురసారంబుల - వ్రాలుచు బం
గుల - కాలము నల్పుచు - లీలను బల్కెడు - మేలు చి

౧
గ జేంద్ర సూక్తము.

లక్ష్మీ - సోలికూడు కేకి గుంపుల - హరిమోయితేటియిం
పుల - జోలబాడు గాలిపెంపుల - దాశలేక మారుపంపుల -
జేచరివిధు - నములు రతిని - గరుగుమరు ||

ఆ. వె. వెన్నుదన్నుచున్న భీకరాకార చీ -
కలులకెదిరి విల్చు కడిమితేక
సశ్చిమాద్ధిగోస వడిగుంకె సూర్యుడు
కాలమొక్క సమము గడపగలమె.

భై రవి — మంజర్తి.

ఈగిరి గృహలంకెక్కులు వెరపుచను-దాగి సంధ్యజారినను
— వేగము గృహలను వెడలెననగ జల-రేగి నిధిధరంబులను
ఉక్కుమీరిమరి వెక్క కెక్కునయి-పిక్కటిలుచు నేచుగులు
మిక్కుటముగ భయదాటవియంగున-గక్కున జనితెమ్మెరలు ||
విసరమోదమొదవగసి మసంగినలు-దెసందున జరియంపన్
పసమీరంగను బయలువారె సంత-నము లెదల జవ్రరింపన్ ||

ఆ. గీ. పొద్దు పండుకూకు పోలికరాతెగెం
జాయ, చివురులెత్తె గోయిలలన
జెలగిమీరె జీకటాలు, బుట్టెరిక్కులు
పై ని జందమామ సంవదోచె.

ససంత — మాపకము.

కొండవెడలె రావె - దండయూధములు రాజ ||

నింజారిన కోరికల ను - దండ తుండముల నూపుచు ||

కొండవంటి మృగములను - దండిపుచు గోన్నిటిమరి ఖండింపుచు
జెండులక్రియ - తుండములను బైకివె చి ||

గిరుకుగిరుల సూచిమేచు లొరయ రాయుచు

బొరియలలో నున్నకిరుల నురుము జేయుచు

దరిమితఃమి గవయనులచు - బరిచియు దెలసరవములు - మొరయ

గురియు మొగిలిగముల - కరణి మదముగొలుక భువిని॥

చిగురు గాకులను నమలి - చెలుప్రమీదచు - దొగరుచూచి యూసు

లకును - జగడమాపుచు - సొగసుగ నొండిరిచినిదల - మిగిలి

పరుగులిడుచు వెనుదిరిగి తన ప్రియులచు - రుచు మిగుల

నొసె గనిసి పొయిసి॥

భై రవి — మంగరి.

ఈగతి నరణ్య - మినినవిధమున - నాగంబులు చునుండన్

కేరిమున తన - విధి నశంబునను - నాగన్వాయుకొడున్

దోవమరచి నిజ - దుర్గతిసూచక - మానవముచు దాగనియెన్

కావలియై యొక - కరేణుగొటి - నేవించుచు వెనుజనియెన్॥

పరిణయోత్సవము - బ్రబలమావిసం - దిరులసడకూర్చియెన్

తరుణులు దానును - ధరశి వేదికై - తనరగయటవిని యంతో॥

గుఱ్ఱమావుల చిగుల్లింపియ - స్వజ్ఞు మోసంబొనన

నొజ్జనాగదా నొయ్యిసగోయిల - మొగి మంగ్రంబులు జనునన్॥

మాలతిసుమములు - మంజులగతి దల - బ్రామిగా గురియగానున్

బాలపిఁబంబులు ప్రమోదమున ని-చావ్చిచాటలం బొడన్॥

కన్నెలగంఠముల ననురాగ మం-గల సూత్రంబును గట్టన్

దిన్నగదాభోజనము న - చ్చిడనికరములకు బెట్టన్॥

వెడలి మోసమొదన - నెడదల బడతులు - నెడము లిచ్చెడి తీరున్

దడబడి కమనడి దలిగుఱ్ఱంపముల - నను గట్టచియొగను॥

గీ. పెండ్లి నడకల నడుచుచు బ్రయలతోడ

చగురుజొంకములను విందుజేసికొనుచు

జెలగి బృందావనంబున నలరు గృష్ణ

కరణి దానాదు నానాదు కరులరేడు.

చ. చని యటుగాంచెన్లుసిత చారుషయోగహ సన్మరంగభా

దన మదమస్త బంభరపితానరవ ప్రతిమాన గానమా

వనియము తోరుభంగగటు నాదమృదంగరవానుకూల చ

క్ర నిహారావతాళర నరమృదేశాల నదీప్రధానమునక.

వ. వెండియు నందు జటుల వాత ధూత శైలావాల జలదభీతమరాళ

క్షిప్తపక్షింబులు సితకటచ్చాదితోరు తాళ మృతంబులై చెలంగ,

సితరక్తనీలోత్పలంబు లతివిచిత్ర దీపికల వితానవెలుంగ, బద్మాం

కురంబులం జెరుచువులన్పంచి నమలు రాజ చక్రంబులు తాంబూ

లచర్వాణానందకందులై న రాజచక్రంబులుగ రాణమింప, నర

విందమరందసందోహాస్వాందన తుందలేందింది స్వనంబు వీణాగా

నంబయి విరాజల్ల, హరినీలమంటపంబుపై బ్రకాశించు దివ్యగా

నసభగానద్దాని భ్రమసి దగ్గర విమానంబులు దిగ్గినురికి వడివడిగ

నందుజొచ్చి, యరరే మోసపోయితి మని తడిసిన వస్త్రంబులు

పిండుకొనుచు మరల విమానంబులకేగు కిన్నరాది యచ్చరల

కలనిస్వనములను, కలధ్వను లాకనంబున కెగసి యల్లాడుచు ఖాతీ

నంబుల మెడిసిపట్టితిను నీటిపెట్టులును బెట్టుటకై మట్టుమీరి నెట్ట

న జగడంబుల నెట్టుకొనుచిట్టి బాతుల నివహంబులను, నివహం

బులపై కిదేలి మిట్టిపడు మిట్టలంబట్టి మ్రింగుచు దోబూచిజూపు

చు మునిగితేలు గారడవంబులను గలిగి, భాగవతా మ్నాయం

బుల తెరంగున చాండవబృందావన మహిమాభి రామంబై హరి
భంగిని భారంభాయుతంబై రాముగగిమ దాల భూజాంకితంబై
సుకవిపల్కుల తెరంగు క్షరసాయనంబై చిత్రీణీస్త్రీ విధంబున
జంచలరసయుతంబై యోగి మానసంబు పోలికగ భీరంబయ్యును
బ్రసన్నంబై, రాజముఖంబువలె రామణీయకంబై యును భయంకర
మై నలుచదురంబై, మిగుల విస్త్రీణంబై వెలయు నాజల జాకరంబు
గాంచి.

కంఠార్థము.

విపినంబులలోనప్పుడు - విపుల పిపాసాగ్ని చేతవేదనపడుచు
లపవనముల వాడుదరగ - నపరిమితము నీటిగాలికం
తానందము నొందెరా — నృపోత్తమావను - ము పంకజా
కర - ముపై ని గనిదా - మచారముగ.

ఉ. పుల్లనరోజతావులను బొందుగమేయుటచేత నల్లన
చల్లనినీటిగాలి వెదజల్లగడప్పి సగంబుతీరి తా
నుల్లమునందు సంతసిలి యూధవిభుండును ప్రేమలీలతో
వల్లభలెల్ల చుట్టుగొలువంగ హృదంబును డాసి గొట్టునన్.

భైరవి — చతురస్రగతి.

సరోవరము జొచ్చెమద - కరిరాజువచ్చి

గరాగరిగతన - కగేణువులు న - త్వరంబుగా నీ రు నెంత
యుగబీల్చిరక్త నొసగిన - బిరాస బెనుదగ - జరించిమువమున॥

ద్విరదరాజు నిజ - కరమున నీరము - దరుచుగబీల్చి దయి - తల
యగ - దరుణులు నీటిని - దనివితీరగ గొని - సరసున ముద
ముస - ధరారములు జొక - మ రామలను గూడి రాజతం
బుగ - సరః కేళి గొను తెరంగచ్చునడ॥

12 / *అంబు*
 నీ. తొండంబుబై కెంతోయంబునోము

చక్కగా దానాడు నొక్కమారు

నీరు కలగజేసి నీరజముల నొసి

యొక్కలకుంజేర్చు నొక్కమారు

తనకె దురుంగాఁ కునికే నుచ్చొంగుదు

నొక్క స్థికంఠును యొక్కమారు

పడతుల దనవీపు పయిదోడుకొని పెద్ద

యోడభంగిని దేలు నొక్కమారు

గీ. యొడిసి జలచరముల బట్టునొక్కమారు

పిక్కటిల్లుచు నొలువుండు నొక్కమారు

మువిదలంజేరు రితిపల్పు నొక్కమారు

రంగు పీఠంగ మనవుటేయగు గున్న

నీ. భూగిభూత్కార సంభూత గంభీర గుర

భధ్వానమున గిరి పుష్పలవర

దారు కాబీల సంతాడన్ధాత్తతో

యకణంబు నాకాశమంటు కొనగ

అతులహింతాలత్వగంచిత నేహసం

గతి జలచర శోణితంబు వాద

ఖరముఖనఖర ప్రకరకంప సంబున

జలజాకరింబు పంకిలముగాగ

గీ. పొంచి కంపించి కప్పించి పొంకరించి

యొక్క మకరీంద్రు డిభమును నొడిసి తట్టె

మదగజంబున కెదలొనని దురుబట్ట

శౌర్యధైర్యాదులెల్లను సన్నగిల్లె.

గీ. బలము గలవాని జాడ్యము బట్టిచెల్లు
 చారిత్రకాలత గుణగణ్యు జేరెనట్లు
 భక్తవర్ణుని నిర్దుర బడసిచెల్లు
 కరిపెభుని మకరిపొంకముగ బట్టె.

శ్లోకరాధరణము — అది.

దురమొనరించె నాగేం - మ్రుదు కనుబలము - ధృతమతియై మన
 రిహో॥

దరాధరచూనలె - శరీరము వెలచు - గరాగరిగజు - చరేందుగ్రి -
 కాయము - గరంబున బెంచి - బిరా - విసరగ - గరేనువుల
 య్యచే భవి భ - లరే యుగ ॥

పదపడి రాహువు - భానుని బట్టెన - పగిడిని ముందు పాదముల్ -
 మదయుతమై యా - మకరియు బట్టెన - మవకరితన పాద
 ముల్ - మేదురుగు దీయును - గదసిగ బాలున - హృగయ
 ము భేదిల - రదముల వేయగ - ననలక నాశ్చర - మదరుచు
 దొండము - గదిసిగోర - బెదిమోడర బెదిమోడర॥

కుటిలదంష్ట్రుల బెను - కుంతములవలెను - గుచ్చిచీటల దామను -
 బటునఖముఖముల - బరువగు నెమ్ముల - నరకు - యృచు
 జనుమను - నిటునటునిరుగును - నటునటునిరుగు - బరువ
 మిరుపములు నటుపొడియై వెడ - జురుగులవలె స్ఫుట
 తరతనువుల - బెటలిగుధిక - మటులజగుల సటలివెడల॥

తరుగిణి — భైరవి.

కరియుచుమకరియు - గరునముబెరయును - జరిగిరధికభూరాజు
 సరిబలము రా - తిరి సగలసకను గరికరి నిరుచ్చును నోడ
 వేనువత్సరము - లాయెడనోడక - విగతాశనవిద్రుతో నామ

కీన్కల - డాయుచు మీరుచు - బరగజయమునకు ద్వారగా॥
 చెలగి జీవనము - జీవనముగను మొసలికంత బలముపొచ్చెన్ అల
 సియుద్ధమున - రాచనకరిమి - క్కిలి శ్రమనెంతయు నొచ్చెన్
 కరిమకరిదిగుచు - దరికి మకరియును - గరిని దిగుచు లోపలి
 కిన్ - గిరిగిరి దిగుగుచు బిరిబిరనెడయుచు - నరిమురిగలయుచు
 నలుకన్॥

లయ గ్రాహి.

విలయనూయారతుని - సమస్త గజాక్షముల నెలయు చటుక్కుగి
 కణములు చెదర సూలం.

బులవలె రహించుచుముల మకరికరి విభునలుగుచు జీర సతడలరు
 ను నుకెంజా

యలమల వలెన్వెలసి నిలచి యముపోల్కిని మొసలిని గరదండమున
 దలపగులనేయన్

బలురుధిరధారలయి యలరుచు మితంబయి సలితవుకింశుకము
 వలెను వడిదోచెన్॥

క. ఈతెరగున కరినాథుం

జే త్రోవయు గానలేక నెంతయు మదిలో

భీతి గలిగి విడిపించుకొన

నాతురుడై దిశలు నాల్గు నరయుచునుండన్.

సీ. కనులశ్రుజలము పన్కాలువలై పార

గడగడ కాయంబు వడకుచుండ

మాపతిరక్షించు మానాధయని దైన

మునకు మ్రొక్కెనురీతి ముగ్ధితి

పోనుగాళ్ళాడవు ప్రాణేశయచుమాడ్కి

వలుడకాయము లొడ్డు పయినివై చి
మిన్ను నీటలువార నెక్కి నెక్కిచ్చుచు

పొరలుచు బొరలుచు మెలపునప్పి

గీ. జలధిజూరబోయి చొరలేని వలసనేయు

పాయ మెరుగకయును నెడబాయలేక

నీరుద్రావక గునుకక నెరిగజేంద్ర

కాంతలెంతయు నుఖిత కాంతవైరి.

గీ. అనుచు శుకియుని జెప్పంగ నాలకించి

తత్తరముతోడ నాపరీక్షిస్తుకనుల

నువ్వురీయంబు చేతను చొప్పుకొనుచు

నవల నేమయ్యెనన, ఋషియనియెనిట్లు.

ద్వీపన — ముఖారి.

జలనిధిలోవేయి — సంవత్సరములు

గురుతుగామకరితో — నెరపెను పోరు

అంతకంతకు సక్ర — మధిక శౌర్యమున

బంతగించుయు బట్టి — బాధలువెట్టి

బహుళ పక్షపు శశి — పగిది గచ్చట్టి

యసమద్ధమగు తర - నలరు మానవుని

నీడపోలిక డిండి — నీటుచు దప్పి

వాడి నెల్లగదోచె — వనచరమపును

కాలకింకరు చేతి — కష్టాత్ము పోది

జాలరి నలను మ — తస్యంబు పోలికను

జెలగి సుసారపు — జిక్కున బడుచు

పొలుపు మాలిన జ్ఞాని — పోలికమరియు
 సస్సుల చాలగు — నలతి చందమున
 ఆపవలో మున్ది — హస్తీంద్రుడవుడు
 బొట బొట గన్నీరు — బొడుమ జించింతె!

దేశితోడి — మిశ్రకూపు.

ఎటువలె నిపుడిక నోర్చెనో - కుటిలనలున నా - కొరకె సృష్టించే
 నాదీని ||

పోనియ్యదు - పోరయిన మానను - కాని భూతము - గానను
 బట్టి ||

జనకుత్సంబు లే - దు విచారించగా - నెనర్థమొత్తు - రెవ్వరి
 గొల్చెద ||

ఇలబదికోటి - యిభములనేలుచు - నలరుచునుండ కిందులకేల
 వచ్చితివి ||

ఉ. అక్కట కొట్లయేర్లుల కులాధిపుడన్ నిరతంబు స్వేచ్ఛతో
 దిక్కుల సంచరింతు సతతేంపున సింహమునేని జూచి పి
 గుక్కునమారు కొందును జయోన్నతితో నటువంటి నేనిటుల్
 మృక్కడి సీరిపుర్వీటు జనుండయి తోచె నికేమిసేయునుకా.

సీ. ఆజ్ఞానుబద్ధుడై యశవరతము గొల్చు

యువిదలు నింకెట్లు లుండువారొ

కోరి చెల్మియొకర్చు కొన్ని వ్యాఘ్రానులు

యేలికకై యెంత జాలిపడునొ

దేవేంద్ర విభవమంది త్రికూటంబిక

నెవ్వడు పాలింప చేరగలడొ

నన్ను బాయక కన్ను సన్నలందనరెడి

భటవర్ష మెవ్వరి బారిబడునొ

17

హరి కథ - రీతాని

గీ. అయ్యో ! నదియొడ్డున కేకే యడుచున్న
వారు ముగ్ధులు నామొద్దు భార్యలాక
లియును నిద్దురలేకనాపయినె చూడ్కి.
పెట్టుకొన్నాను నాగతి మొట్టులిగక.

ముఖారి — అది.

ప్రార్థనము ననుభవింపక - బ్రహ్మకయిన వరిమా
గారింపదా యమరానులనేని - గరిమాతుడి నాకావస
దండధరుచే నూండవృక్ష - నుండెను పోర్త - నండలూరేదా
మ. ధరణీభాగమెల్ల నేలినను విద్యానాగరుండై న
త్వర మాభ్యుదయనె నెట్టిడయింక ప్రార్థనమున మోక్షా
యెరుగక నచ్చెను నాకు నిష్ఠుమును నిద్రాగ్రుమ్మన నుదా
గురుశామంబున నేర్పనెత్తినని యానంగి, గురీ పూజించును .

నాదవామక్రియ — అది.

నైవలమె జయము యోచింపగాను మన - యేవిధబలము -

న్నగను నున్న ॥

జలచరమెంతదాని - బలమన నెంత - అలిపితి బోరువేయి - అని
రవములు ॥

ఇల బదికొట్టి - యిభములను రేమనై - జలచరముననే - నవక
దుదిక ॥

కండా ర్థము .

చేయగలయంతి శక్తిని - నీయొకతేసితిని చేవలీక నెం
బాయక గొల్పెద శ్రీనారాయణమూర్తిక జగద-గా శివ

భూచరదుష్టాంత స్ఫూర్తి - సంతతసుజనప్ర - స్థవనీయ
 త్తి శాంతిదయారస మూర్తి సాదులో కాంతవర్తి,
 మ॥ స్మరియింతు జగదుద్భవస్థితి వినాశప్రక్రియా ప్రాభవ
 స్ఫుర దబ్బాసన ఫాలలోచన మహామూర్తి త్రయాగణ్య శు
 ధరజస్తామన సత్యహాషిత గుణాధ్యక్షత్వ చిచ్ఛక్తి కీ
 శ్వగుడౌ వానిని నిర్వికల్పిని కయాశాలి భవచ్ఛేదకుఁ.

బలిహంస — మిశ్రచాపు

స్మరియింతు నెడ - పర త్సరుని శక్తిని నిత్యని యీ-శ్వరు లోక
 మయ - నిరవద్యునిరంతరు సత్యకరు - పరమేశుని రక్ష
 ను ప్రేమకరు॥

జగదుద్భవ నాశన వలన కరు - నిగదేద్యుని రంభను నిత్యబ
 రు - త్వగుణ సామ్రాజ్య నిరామయని - జగదావన
 వర్తి ముక్తియుతు॥

అణురూపుని స్థూలుని నిత్యమయ - జననంబును నాశములేని ప్ర
 భు - ఘను శాశ్వతు సచ్యతు నాదిభు - తన యంత
 నె వెల్లెడు నిర్మలు॥

మ ధ్య క ర .

ఆతడిటు నిర్గుణతేజ మాత్మలో వరలుచుండ
 స్తుతిజేసి యంతలో దృష్టి నొందకాతురత జెంది
 చతురత్వమూని సర్వేశ్వరునిట సగుణ జేసి
 యతి భక్తితోడ వర్ణించె సంతసంబావహిల్ల.

కేదారగౌళ — ఆటచాపు.

స్మరియించెద విష్ణుక - ఘనరోచిష్ణుక॥

పరిహృత తృష్ణుక - సుగుణవర్ణిష్ణుక - వరికౌస్తు భాలంకరి
ష్ణుక విష్ణుక జిష్ణుకః

చరాచరములయందు దాపల - జరుపుచును సతంబుదానై చిరంబుగ

ఘన మాయకును దా - బరుండౌ పరేశుక పరముక॥

అలరు ప్రపంచమున - దుల కీర్త్యరులతో - బ్రీళయమొందిన వేళల

దలంపక నాజీకటిక - వ్వలక ఘనతేజమున దాని - శ్చలంబు

గ బ్రహ్మాస్త్రుడై యును - వెలింగెను నిరంజను బ్రభుక - స్మ

రియించెద విష్ణుక ॥

పదపడి సర్తకురోతి బెక్కులీలల - బరగునెవ్వడు తానయ్యు - దిదృ

క్షులు తపసులు సర్వసు - హృదుల్ భక్తుసాధులును వర -

హృదబ్జములను గొల్తురెవ్వని పదాబ్జము - లెద్యవానిన్॥

దెసలేని నానందసములసాపము - లహరియించెడు వానిని -

బ్రీసాదితుకయి సర్వ - ససంఘుకబహు సూతక - ర్మసాక్షి

నవ్యక్తునా - స్యుసర్వాత్మునిక యాశుక॥

చ. జలధులు రోమజాలములు చంక్రీలు సూర్య శల్యమదురీల

క్షులు ననిలంబు నూరువులు శుక్లము శీర్షము మిన్ను వ్షమి

య్యల జఘనంబు మేను జగ మేకమునై రహిమించు నేవిభు

డలఘు ఉనాదిపురుషును నై స గురుండగు వాని గొల్చెదన్.

గీ. ఇట్లు లిభరాజు మదియందు సీశునెంచి

తన్మయుండయి వేమరు దలచిదలచి

గ జేంద్ర మోక్షము.

మకరి తన మేనియయందలి మాంసమెల్ల

నొలుచుకతమున నా బాధ కోర్వలేక.

శా. అపత్కాలమునందు సాధులు మొరొ యంచేడ్వరక్షించు యో

శ్రీసాలుండ మురారిభక్తుడను శౌరీ గావనేయన్న నా

పాపంబో ననుగావకుండుటలు భావ్యంబా విచారింప లే

దా పాలింపగ సాధు నేలచిటు రాజాయందు మాహింపుచున్.

సావేరి — తీపుట.

కలడు లేడను సంశయము - నెడదవలదు మనసా॥

పోలుపారగారణం - బలరక యాజగ - మెట్లులబుట్టె నని యెంచవా

యూహించవా॥

పలురకంబులగు నీలతా - దులు కొండలు గుహలు సర - న్నులు

నెల్ల జంతుజాలం - బులెవని వలసకు గలిగెనట్టి వాడు॥

చుక్కల యోజము - సూర్యుని తేడము - నెక్కుడు జేయుచు - మె

లగువాడెవడో - దిక్కులన్నిటికిదా - దిక్కుగువాడెవడో -

యొక్కలములు లేక - యేపారునెవడో - అక్కర లొక్కిం

తయు లే - కన్నీయు జేయించు నెవ్వడో - యొక్కడయ్య

చెక్కు గతుల దా - నొప్పు మీరునట్టి సర్వేశుండు॥

కందుకవృత్తిము.

వెలయననాదిగ బెంపువహించెడు వేదము కల్లల నాడెడు నా

సలలితభంగిని శాస్త్రాదులును నసత్యపు పద్ధతి దెల్పెడు నా

కలడు కలండని కారణకార్య వికాసని నాద్యలు గొల్పెనా
పలుమరు కష్టములంబడ భక్తులు భక్తవశంకరు నిత్యైకం.

ఉత్సాహ.

ధరణినాథ వినుములులను దంతివిభుమ నాస్మిన్
నరసి సంశయమును దొరని యార్తని రతుడైన శ్రీ
హరి మురారి కేశవుండు నవ్యయుండునై తమన్
నెరపుపురి బోచుచనుచు - బిల్వదోడగ నిట్టులన్.

కేదార — చతురస్ర.

సకలలోక పాపనా - సాధుపుంగ భావనా - అకలంక స్తుభాంఠి -
యయ్యా రక్షించరా - యోశౌరీ నన్ బోనినవేనావా.
చెడుగు మొసలిబట్టెరా - జలధి జావనుంటిరా - కడగి తోడు సిడగ
ను విడువదేమి సేతురా॥

మంగళ మహాశ్రీ.

అన్న విను నీకతన యన్నియునుగల్గి తమ య.దలరు కష్టములచేతన్
గొన్నిదినముల్ నరలికుందు సుఖదుఃఖముల గుంపవడినిన్
దెలియలేకన్ నన్నువలె చూసవులునంతతము కల్పిషములంబడి
నినుంగొలువ లేకన్ ఖిన్నులగుచుందున్ కడుగ్గొని నీచ
యిన కింకరులు ముట్టలగుచుండన్ ॥

మ. పతితోద్ధారణ జేయునీ బిరుదు నిర్వంబూనుచో నాపదన్
పతితున్నందగ బోచినిల్చు మహాలంబాలింపలేకున్న యా
తతచంద్రాతపకీర్తి మాయునుసుమా తధ్యంబటుల్ మాసినన్
జతమార్పంగను నీతరంబయిక యీహ వేగనన్ బోవరా.

మా ని నీ వృత్తము.

అపద గల్గినయస్పృశు నీ పదమందలి ధ్యానమునబ్బినచో
బాసములెల్లయు జూయి విపదశ వాయునటంచును బల్కెదరి
యాపదనొందితినాన్తి మునింగితి హ భగవానుడ యంచునినున్
వేబలవించితి వేసరిపోయితి వేగచనుంగరుణించవొక్కో.

మ. నిరతంబున్ భవపాదపద్మములు నేనెప్పుప్ప జేబట్టితిం
క, రియంబొప్పుగనేల మంచిదిగదా కాకున్న నిన్నేనుచం
దు, రమానాయక సుస్థిరంబుగను యీమహార్వర్త సీమిద నా
సరివారెల్లరు పామకొంచురిక నీశానచ్చిన నెప్పివరా.

హరికాంభోజి — చతురస్రగతి.

ఎందుకు నిర్దయ - యెచరున్నాను దేవ - మాయుడనై యిటు - నుం
దెను న్నాపై॥

అపదగలదా - నీ పదభక్తుల - కాపద ర - తాపరుడవుగదనీ॥

శ్రీహరి నిన్నెద - జింతిలు జేసి - గ్రాహముబట్టగ - గారణ
మొంచవ ॥

తీనులనిత్యము మాటనిత్యము - దసర నారాయణ - దాస
పోషనీ॥

తరన వృత్తము.

ఇటుల గరివిభుడు హరి తనయెడల దయనుగొనమి దా
గటకటబడి గడియ యుగము కరణి జరుపు కొనుచు మి
క్కటముగ మకరితనకమిత బాధగొలుప మిగుల వే
సటను బాగలిహరిని దలచి నలిపెబరునములు నృపా.

మ. నిను సృష్ట్యాది ప్రభుండవంచు నెదలో నేనెంచితింగాని నా
యనుమానంబిక తీరె నేమనిన సత్యాపన్ను నౌ నన్నియల్
పెను బామూర్ బడబెట్టు నిలువోన్వీర్యంబు జక్కాడకిం
టను దాగుంటివి యిద్ది దొడ్డతనమా కుచ్చెళ్ళలో బామవై.

కాంభోజ — చతురస్ర గతి.

ఇంతచేతకాని వాడవా - యింక దెలిసె నీ ఘనత.

కంతుని నీకొమరుని - గాలెహారుడు నయనాగ్నిని॥

అలనాడు నీతండ్రి - యిలువెడల శేయగా - నడవులందనురు

చేతనీభార్యను - విడిచి మఃఖించితివి॥

ఒక్కనాడు నీజనని - యకట జెరబడెరా - యొకనాడునీతండ్రి - యొ

గిజంపబడెరా - యొక నాడు నీసోద - కొగిసభకీడ్వబడెరా ॥

గీ. ఏమిదురవస్థగల్గెనో సామినాకు

రావదేమి దయార్తుని గావగాను

పరుగరాకున్న నోరికి నచ్చినట్టు

లాడెననుసుమ్ము దొరవని జూడ నమ్మా.

దేశి — అటచావు.

ఏమిరయింక రావీ - వెందున డాగినావు

నీమము జేసినావా - నేరములెంచినావా॥

ఆపదలు జేకూరెనా - అప్పులపాలయి పోతివా - వీవున గొండబడె

నా - వెతల జిక్కియుంటివా॥

బలుకంబమున గట్టిరా - బలియాయగనుండిరా - అలనీతండ్రిజంపి

రా - యాలిని జెరగొనిరా - కల్లుచు గోలితివా - చెల్లెలి

నవమానించిరా - కరణదములు లేవా - కల్లెము నోట
డిరా !

దూషణ జేసినిని - దోషవెంచకురమేశాగా - పోషణ జేసినగాని - నీకది
పదివేసముల - పుపోనీ ||

ఎంతని తాళుదీబాధ - చింతలపంపరాదా - సుంతయు దయలేదా -
పంతమాయెనా నామీద ||

గీ. తల్లిచను బాలుద్రాగెడి తరినిబిడ్డ
కరచినంగాని యపుడు జికాకుబడియు
కరుణతోమరి పొదిగిట గదియుగాని
విడువజూచునె యెందు, వాల్కడలిశయన||

సృష్టిని.

ఏలరా ప్రేమలేదేలరా జాలమిం
కేలరాయింక దిక్కేదిరా నక్రమున్
దూలగాజేసి నాదుఃఖమున్ మాన్పరా
జాలమింకేల నీభక్తుడన్ గావరా.

పాదసము.

వెన్నునికై కడు విలపించుటచేతన్ కన్నులగట్టినకై నడి దోపన్ న
న్నుతి సేసిడి సామజమస్థున్ - మిన్ను మొగంబయి వేడుకనరున్
అదోవచ్చె శౌరీ గావ ||నదే||

సిరిస్మేరయు పె - న్నురంబుతో బరి - సరిన్ హరిన్ గరి న్నగమమధ్య
గ-టి రంజిల - గరంజత - పురంజచు ||డదే||

గానముజేయుచు వేల్పులు వెజ్జనగా - నభయంతయు దేజముగా ద్వర
గా ||అదే||

శా. అన్నా ! కావుమటంటిగా వశమి సేవాలప్యమున్ సీరినన్
నన్నీనక్రిము సంపునంటి వడిగానన్ బోచినంబేరు క
ద్దన్నాయంటి స్తుతింపుచుంటి యమభాధన్నిల్లలేనంటి నే
బన్నన్ బోవు మొర్యటంకి హంకథామూర్తిదోహరికా.

మ. ఒడలంతన్ నడకంగబొచ్చెనిక నాకంగలేనియెడన్
కడుమూర్చన్ స్మృతిదప్ప జీవములు నాకంగంబులో దల్లిడి
నాకు రాచూడవదేక నావనహానీ యాతాజగదగ్గర
జనువుందీర్చర వ్రాసెను ల నిలుపగా లోకేశ రక్షింపగా.

తరువోజ.

అని గుట్టు లాహస్త్య - హరిని బాధించి
నిలచునాపై నాన - జేయక, వాయు
వును నేగబంధించి - మోస నాయు
మునకయిభ్రష్టో - విరుచించనపుడు
వనజేతలుండంత - వై కుంతమందు
శ్రీకాంతతోగూడి - చెన్నారుచుండి
మరుపవేమోభ్రష్ట - మందాకయనెను
హస్తనిమొరవిలి - పరతంక్షుకామె.

హయగతిరగడ.

పరపుగాదెలిసొండ బోలిన - నాపరేనికి మీద గొమ్మరుమార రహిం
చు నల్లని - మేఘమాలిక బోలికీ
హరిగురుగుండాది పూరుషు - డాత్మవల్లభతోడ భాసురముగా నర
మోక్షుక్కువ - జొక్కియుండెను వేదవి

గడగనవానికొ తొమ్మిది - నడిగెమ వానిన్ - గడగడవడ
కుచుం బొరి బొరి - గావవే యార్తరత్నాయని - బెడిదపు
పిలుగుతో నున్నుం - బిలుచుచుండెమ హస్తేంద్రునికొ॥

మంజుగతి — శ్లో ౩౪.

ఈవిధమున భక్తావనుజౌ హరి - యిభరాజేంద్రుని జూచి
కావగాను చక్రిముచే నక్రి - గీర్వమ్ముచు జూపించి॥
చల్లనిహస్తము సామజేంద్రుని శిర - మందున నిమురుచు సంతక
సల్లలిజఃగ సంతలోనగరి - వల్లభుడత్యులు వచ్చెన్॥
ద్విరదరాజటుల సామ్మసిల్లిగన - గరుణాకరు పరిపూర్ణుకొ
మరకతకుండల తుండిత వర్ణున్ - స్ఫురదంబుదని భవర్ణుకొ
కాంచనాంబరుని గానవిలోలున్ - చూచదలకయుత పాలుకొ
సంచకిత దైత్యజాలుకొ శ్రీభా - మాంచితుజౌ సశ్వేషుకొ॥
ఉ. అట్లు కరీంద్రుడెంతయు మహాత్ముని తేజము గన్నులందు మి
ర్మిల్లొదవంగజూచి మితిమీరిన సంభ్రముతో బ్రియాళినల్
దట్లు రమాకటాక్షము కతంబున ద్రిమ్మరుచుండగాంచి య
ప్పట్లనె శ్రీమనోహరుని వర్ణన సేసెపార ప్రేమతోన్॥

ఆరభి — రూపకము.

దేవానేధన్యుడ నైతిని - నేవ గలిగెరానా - చితలడగెరా ।
భావింపగ నీసాదపద్మములు నా - వంటి పామరుల కబ్బునా దానవ
కుల మారణ బిరుదా - తనువిడిత నీలశరదా విబుధావనుడ
వైతివి కదా నిఖిల జగదీశా ॥

మండకిము.

శ్రీ కాంతహృత్స్థి మనంచార సర్వేశనర్వజ్ఞ సర్వాంతరాత్మా
నిరూపా పరంబ్రోతి సత్యస్వరూపా పరాపూర్వరూపా విశ్వరూపా
నిరాకారి నిన్ను నిరూపించు క్షుణ్ణుడనే వాపుడే పన్ననా గుణుని
స్థాపి గాబోలు నావెక్కు నే బెద్దనై సర్వముజూడగా జూరుదంచున్
గడుగ గన్వినై స్వప్నులీలక సమస్తము జూపట్టుచుంబోవుచున్
గారడీవాని చ్చితంబులంబోక న్మాయ యంగ వాకేదియున్ నిత్యమై
తోచకుండెన్ గదా నేను వాపూర్వపుణ్యంబునం గల్లు సద్భక్తి భా
వంబునన్ సత్యరూపాత్మవా నిన్ను నే నిష్కమంగంటి నాసంశయం
బుల్ పటాపంచలై పారెనోదేవ నీకన్న వేరున్నదే శాశ్వతానందమూ
ర్తీ దయాపూర్తి విస్తారుకీర్తి ననుంబోలు పావుల్ భవంబంది తాపత్ర
యా భీల కాలాగ్ని కేలావనన్ మగ్నులై యంతమున్ గాఢతేరో
పరంధామ నీభక్తుశావాను సీరేభవతాగింతరంబున నీరంబు పగిది
కాలంబుపైరించి నీయందె డెందంబులంజేర్చి మోక్షంబు సాధింతురో
దేవ శ్రీశంఖంకాగ్రధిపా లోకనాథా నమస్తే నమస్తే నమః.

మత్త కోకిల.

ఇత్తైరంగున హస్తినాథుం డెంతయున్ గొని యామచున్
బత్తిమీర రిమామనో హరు పాదపద్మములం బడన్
జిత్తమంతగరంగి కౌగిట జేర్చి కేశవుడా దరా
యత్తవృత్తిని బల్కె-నిట్లు ను రాదలన్ ముదమొనగా.

శా. ఓయీ భాగవతోత్తమా వినుము యీ యుర్వీజనుల్ సీకథక
 ధీయుక్తింబతియించి నిత్యమభివృద్ధిగాంతు రిష్టాళితో
 సాయుజ్యంబును నీకొసంగితి నికన్ జాగేలతెమ్మా విమా
 నాయత్తుండవు గమ్ము రమ్ము సుగుణాధ్యాహ స్తిరాజేంద్రమా.

పంచ చామరము.

గజాశినిం బ్రియాళితోడ గాచి వెంట గొంచు న
 బజాది దేవసంఘముల్ ప్రశంస సేయుచుండ వీ
 డ్వజండు నాలితో వికుంత పక్కణంబు జేర్చుబో
 వజ్రాక్కి వేల్పుసానులెల్ల బాటబాడి ట్టులన్.

మంగళము — సురట.

గజరాజ రక్షణ - కమనీయ వీక్షణ॥ మంగళం॥

విబుధవరుల వాలా - మీనరూపాయ నీకు॥ మంగళం॥

అడవందిత నారా - యణ దాసావన॥ మంగళం

కాఫీ — తృప్తిసంగతి.

మంగళముత్తుంగ మా - తంగ రక్షకా - మంగళము కూరనక్రమాళి
 నాశ కా॥

సటశిరోమణివిమల - నాట్యపాలకా - కుటిలాలక శాలిశ్రీ శౌరి శ్రీ
 హరీ ॥

శారదేందు రుచిరహాస - సర్వనాయకా - నారాయణ భక్తహల
 దయా - సందదానకా ॥

గజేంద్రమోక్షము సర్వము

సంపూర్ణము.

మహిళా ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA124B1-21
పుస్తకం పేరు	X జేంస్ మోడము.
తారీఖు	29/10/24
ముందు అట్ట	NO
వెనుక అట్ట	NO
మొత్తం పేజీలు	29
పేజీల పైకా పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	Aswathy
పేజీలు విడదీసినది	Thouin
హ్యాండ్ చేసినది	Hema
పరిశ్చ చేసినది	ROHITH
పేజీలు పరిచూపినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
పరిస్థితి	good